

SAMEN NAAR EEN INNOVERENDE KENNIS- EN KUNSTENMETROPOOL
SAMENWERKING, EXPERTISEOPBOUW, EXPERTISEDELING EN BELEIDSONTWIKKELING
IN HET DOMEIN ONDERWIJS

Ambitieverklaring van de stad Antwerpen en de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen

ONTWERP

Situering	3
Thema 1	5
Detectie van talent in functie van oriëntering en toeleiding naar het hoger onderwijs	5
(1) Versterken en verbreden van ondersteuning aan leerlingen bij moeilijke leeromstandigheden	5
(2) Ondersteuning studieoriëntering in het secundair onderwijs	5
(3) Toeleiding naar knelpuntsectoren	5
(4) Doorstroom van secundair naar hoger onderwijs in een superdiverse stad	6
(5) Taalopleiding anderstalige nieuwkomers.....	6
Thema 2	7
Toeleiding naar een onderwijsloopbaan in de stad	7
(6) Van startbekwaam naar stadsbekwaam: de lerarenopleiding in de grootstedelijke context	7
(7) Enthousiasmeren voor een lerarenloopbaan in Antwerpen	7
Thema 3	8
Profilering van Antwerpen als studentenstad en kennis- en kunstenmetropool	8
(8) Verdere operationalisering van de samenwerking tussen GATE15 en de Associatie	8
(9) Internationale marketing van Antwerpen als kennis- en kunstenmetropool.....	8
(10) Antwerp Congres Bureau: de spil voor aantrekken en ontvangen van congressen	8
(11) Onderwijsonderzoek als motor voor innovatie	8
(12) Structureel overleg m.b.t. de strategische plannen van de stad en de instellingen van de Associatie m.b.t. infrastructuur.....	9

Situering

Om Antwerpen in de toekomst haar rol te laten vervullen als innoverende kennis- en kunstenmetropool wil de stad alle zeilen bijzetten. De impact van kennisontwikkeling en kennisverspreiding op de Antwerpse (haven)economie kan niet onderschat worden. Maar de uitdagingen zijn ook niet min. De tewerkstellingsparadox bijvoorbeeld (hoge tewerkstellingsgraad met ook hoge werkloosheid) is daar één van. Ook de groep vergrijzende werknemers met veel knowhow die uitstroomt en een tekort aan (hoger) opgeleide instroom, is een nefaste ontwikkeling¹. Knelpuntberoepen op de kwalificatieniveaus vijf, geraken niet ingevuld. Maar ook op kwalificatieniveaus zes en zeven zijn de noden hoog.

Tegelijkertijd toont Antwerpen een snel groeiende belangstelling voor innovatie en ondernemerschap. Startups in vele sectoren en een intense ontwikkeling in de creatieve sector in het bijzonder, zijn kenmerkend voor een nieuw elan.

In deze transitie is het noodzakelijk om alle (jonge) talenten in deze stad naar waarde te schatten en optimale kansen voor ontplooiing te bieden. Of met andere woorden: elk talent in deze stad moet gedetecteerd en gemotiveerd worden om zijn/haar kansen in het (hoger) onderwijs waar te maken.

Dit streven kan niet los gezien worden van de ambitie om de lat hoog te leggen en te houden op vlak van onderwijskwaliteit. Enkel met excellent onderwijs kunnen we onze positie als kennismetropool behouden en verder uitbouwen

In aanvulling op de capaciteiten van leerlingen moet er bij studieoriëntering ook worden ingespeeld op de kansen die de arbeidsmarkt te bieden heeft.

De stad en de Associatie zullen hierbij samenwerken om de visie en initiatieven van de stad op vlak van economische ontwikkeling, zoveel mogelijk af te stemmen met het opleidingsaanbod van de Associatie. Op die manier kunnen de partners van de Associatie, anticiperen op toekomstige economische ontwikkelingen en opportuniteiten.

Er is ook de vaststelling dat heel wat jongeren met aanwijsbare mogelijkheden op het vlak van cognitieve capaciteit, vaardigheden en attitudes, toch onvoldoende voorbereid zijn op hoger onderwijs. In bepaalde socio-economische groepen ligt de concentratie van die jongeren beduidend hoger. Zij vertonen dikwijls een tekort aan studievaardigheden, zelfvertrouwen, externe motivering en/of sociale ondersteuning. We willen hen beter voorbereiden op de mogelijkheden van het hoger onderwijs.

De democratiseringsgolf van het hoger onderwijs uit de tweede helft van vorige eeuw heeft aangetoond dat verbreding van de hoger onderwijs bevolking kan gepaard gaan met een effectieve versterking van de kwaliteit ervan. Het is in die geest dat leerplichtonderwijs en hoger onderwijs van deze stad de krachten willen bundelen om Antwerpen ook sociaal, cultureel en economisch te versterken.

Met meer dan 100.000 leerplichtige leerlingen, 18.000 leerkrachten en 300 scholen is Antwerpen de grootste onderwijsstad van Vlaanderen. Op vlak van hoger onderwijs is Antwerpen de snelst groeiende studentenstad van Vlaanderen met in het academiejaar 2017-2018 meer dan 50.000 studenten verdeeld over de graduaats-, bachelor- en masteropleidingen

Maar het Antwerps onderwijs is niet alleen groot in omvang. De grootstedelijke context maakt dat de leerling kenmerken in Antwerpen sterk verschillen met deze voor Vlaanderen als geheel. Antwerpen loopt in de demografische evolutie duidelijk voorop. Zo telt Antwerpen dubbel zoveel leerlingen met een lager socio-economisch profiel dan gemiddeld in Vlaanderen. In de parameter thuistaal blijkt dat 44% van de leerlingen in het Antwerps basisonderwijs en 33% in het secundair onderwijs thuis geen Nederlands spreekt. In Vlaanderen is dit gemiddeld 19% en 14%. Van de moeders van leerlingen in het Antwerps basisonderwijs heeft 44% slechts een diploma lager secundair onderwijs. In het secundair onderwijs is dit voor 43% van de moeders het geval. In Vlaanderen is dit respectievelijk gemiddeld 20% en 23%.

De demografische dip (dalende omvang van de groep 18 tot 25 jarigen) die de instroom in het hoger onderwijs doet dalen, kentert in Antwerpen wel vier jaar eerder (2021) dan de rest van Vlaanderen en gaat ook iets minder diep.

Dit zijn allemaal redenen waarom we in Antwerpen korter op de bal moeten spelen, en dringend antwoorden moeten formuleren op die uitdagingen.

Deze nota situeert zich in de context van het Antwerps onderwijs, focust op aanwezige mogelijkheden maar bouwt voort op het Vlaamse onderwijsbeleid. De integratie van de graduaatsopleidingen in het hoger onderwijs verruimt het spectrum voor doorstroom van secundair naar hoger onderwijs en verruimt dus de keuzemogelijkheden van jongeren om een opleiding te volgen die matched met hun talenten en profielen. De voorgestelde acties zijn geen exclusieve opsomming van wat nodig is, noch van wat er gebeurt. Integendeel willen deze initiatieven

¹ Anton Esser, Christa Sys, Thierry Vanelander, Ann Verhetsel. *De toekomst van de arbeidsmarkt in de haven van Antwerpen*. 2017

aansluiten op en versterkend werken voor de vele en degelijke projecten binnen het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs.

Er bestaat al een goed uitgewerkte samenwerking tussen de stad Antwerpen, de Associatie en de instellingen van de Associatie. Met deze ambitieverklaring willen beiden dit partnerschap verder uitdiepen en structureel verankeren, vooral op het domein onderwijs. Het leerplichtonderwijs moet zich samen met het hoger onderwijs in deze stad organiseren om het aantal hoger gekwalificeerden op een voldoende niveau te waarborgen.

De oplossingen die de partners willen uitwerken zullen niet enkel het onderwijs in de regio versterken, ze kunnen ook een voorbeeld zijn. De stad bevindt zich immers in de voorhoede van een om zich heen grijpende evolutie in de schoolbevolking van het Vlaamse leerplichtonderwijs.²

Aanpak

De aanpak gebeurt op drie terreinen.

In plaats van een afwachtende houding aan te nemen willen de instellingen van de Associatie samen met het leerplichtonderwijs werken aan **oriëntatie en toeleiding naar het hoger onderwijs** en dit in het perspectief van een steeds wijzigend hoger onderwijs. Dit zal met vijf concrete ambities verder worden uitgewerkt.

De **toeleiding naar een lerarenloopbaan** is het tweede thema. Het lerarentekort blijft nijpend, in het bijzonder in Antwerpen. Dit is enerzijds te verklaren door de toename van het aantal leerlingen maar anderzijds ook aan de kenmerken van het beroep van leraar in de grootstedelijke context. Door samenwerking tussen de lerarenopvoeding en het leerplichtonderwijs willen stad, Associatie en de instellingen van de spanning tussen opleiding en leraarschap overbruggen.

De **profilering van Antwerpen als studentenstad, kennis- en kunstenmetropool** vormt het derde en laatste thema van deze nota. De integratie van de studenten in deze aantrekkelijke en levendige stad met grootstedelijke kenmerken, willen we verder uitwerken als een onderscheidende troef. Die troef moeten we consolideren en versterken, zowel nationaal als internationaal.

Rond de meeste thema's bestaat er al een (embryonale of gevorderde) vorm van samenwerking. Voor andere moeten de eerste stappen nog gezet worden. De nota bevat uiteraard geen exhaustieve opsomming van wat er de komende tijd gaat gebeuren. Een aantal initiatieven hebben al een bepaalde vorm en adequaatheid bereikt en worden verder uitgewerkt. Andere ambities zitten nog in de conceptuele fase en zullen gezamenlijk ontwikkeld en opgebouwd worden. De ruimte om nog bijkomende opdrachten gezamenlijk aan te pakken is ook voorzien. De brede ambitie daarbij is om Antwerpen als labo, als experimenteeruimte in te zetten en een toonbeeld te zijn van een lerende stad, een onderwijs- en kenniscentrum.

Op basis van de nuttige ervaringen en concrete noden kunnen hier in de toekomst elementen toegevoegd en/of aangepast worden.

² Antwerpen voor een bredere deelname aan het hoger onderwijs. Memorandum aan de Vlaamse parlementsleden en de nieuwe Vlaamse Regering. Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen. 2014.

Thema 1

Detectie van talent in functie van oriëntering en toeleiding naar het hoger onderwijs

(1) Versterken en verbreden van ondersteuning aan leerlingen bij moeilijke leeromstandigheden

De stad Antwerpen ontwikkelde AREA 2020, een project dat succesvolle leerloopbanen voor alle kinderen ambieert. Eén van de actieprogramma's uit AREA 2020 is uitbreiding van de leertijd, waarbij naast talentontwikkeling ook aandacht is voor remediëring, huiswerkbegeleiding en coaching.

De Associatie en haar instellingen hebben met hun Tutoraat programma ondertussen al tien jaar ervaring in het vakgericht ondersteunen en begeleiden van jongeren. In het schooljaar 2016-2017 werden 491 jongeren uit het vierde, vijfde en zesde jaar secundair onderwijs begeleid (in 18 verschillende scholen). De ondersteuning werd geboden door 141 tutoren (geselecteerde en opgeleide studenten hoger onderwijs) tijdens 1209 sessies (van ongeveer anderhalf uur). Daarnaast startte de Associatie begin 2017 met IKAN, een ondersteuningsproject voor ex-OKAN leerlingen gericht op vakoverschrijdende ondersteuning.

De stad Antwerpen en de instellingen van de Associatie werken samen een uitbreiding uit van de vakgerichte en vakoverschrijdende ondersteuning van leerlingen in het leerplichtonderwijs. In een proefproject in de wijk Kiel zullen de inspanningen van AREA 2020 gekoppeld worden aan Tutoraat en IKAN. Bijkomende financiering door de stad maakt het mogelijk om de reikwijdte van de Associatie-initiatieven gevoelig te verhogen en uit te breiden naar alle secundaire scholen op het Kiel. Binnen de eerste graad secundair onderwijs komt er zowel vakgerichte als vakoverschrijdende ondersteuning. Na een grondige evaluatie van dit proefproject kan er een verbrede ondersteuning komen aan leerbedreigde leerlingen over heel de stad.

(2) Ondersteuning studieoriëntering in het secundair onderwijs

Vandaag zien we dat ondermeer door een gebrekkige studieoriëntering binnen het secundair onderwijs de doorstroom naar het hoger onderwijs niet optimaal verloopt. Maar ook het onvoldoende kennis hebben van de Nederlandse taal bij zowel nieuwkomers als jongeren die hier geboren zijn, speelt hierbij een cruciale rol. De kennis van het Nederlands blijft dan ook een belangrijk aandachtspunt. Niet alleen in het hoger onderwijs maar ook in het basis- en secundair onderwijs.

De oriëntering in het secundair onderwijs situeert zich bij het einde van respectievelijk de eerste en de tweede graad. Daarnaast stellen we vast dat de eindtermen van het secundair onderwijs (derde graad) en de begintermen van het hoger onderwijs onvoldoende op elkaar zijn afgestemd.

De stad en de instellingen van de Associatie onderzoeken nu hoe ze materiaal en instrumenten kunnen bundelen om de doorstroom in het leerplichtonderwijs juist te richten op de capaciteiten van de betrokken leerlingen in functie van een hoger onderwijs traject. De aanwezige talenten moeten onderscheiden worden. Daarbij zullen we ook nagaan hoe trajecten uit het secundair onderwijs en hoger onderwijs beter op elkaar af te stemmen. Concreet wordt hierbij gedacht aan flankerende ondersteuning bij de Columbustest, een studieoriënteringsinstrument dat op Vlaams niveau werd ontwikkeld en dat jongeren moet helpen om een weloverwogen studiekeuze te maken op basis van interesses, capaciteiten en talent. De partners onderzoeken nu op welke manier via opvolging en ondersteuning, de effectiviteit van dit instrument kan verhogen en verbeteren, rekening houdende met de specificiteit en kenmerken van de Antwerpse schoolbevolking. De bijkomende mogelijkheden van de geïntegreerde graduuatsopleidingen en de kansen die deze opleidingen bieden naar een zalm traject, worden daarbij meegenomen.

De instellingen van de Associatie zullen daarom in een eerste fase een model uitwerken om de studiekeuzebegeleiders in de Tutoraatscholen te ondersteunen bij de conclusies en opvolging van de Columbus-test. De stad Antwerpen op haar beurt faciliteert hierbij in het leggen van de nodige contacten tussen de studiekeuzebegeleiders van de scholen en de instellingen van de Associatie. In samenspraak met, en onder supervisie van de vakleerkrachten worden er op basis van de expertise die is gegroeid bij het Tutoraat, bijwerklessen georganiseerd. Deze moeten de tekorten die leerlingen hebben en die een bepaalde studiekeuze in de weg staan, wegwerken. Maar deze expertise kan ook nuttig zijn bij leerlingen die een andere studierichting uit willen. Er wordt een proefproject opgestart rond het effect van de verbinding tussen eindtermen secundair onderwijs en begintermen hoger onderwijs.

(3) Toeleiding naar knelpuntsectoren

De Antwerpse talentenhuizen voor de sectoren bouw (Talentenwerf), industrie (Talentenfabriek), haven/logistiek (Talentenstroom) en zorg (Zorgtalent) zijn uitstekend geplaatst om de instellingen van de Associatie – via het overleg binnen de desbetreffende sectorale netwerken – zorgvuldig te briefen over knelpuntberoepen en ontbrekende competenties bij kandidaat-werknemers, in functie van evaluatie en mogelijke aanpassing van lo-

pende opleidingen en curricula. Ook de sociale sector verdient hierbij voldoende aandacht.

Via doelgerichte campagnes in het leerplichtonderwijs zorgt de stad – in overleg met de Associatie, de instellingen van de Associatie en de betrokken sectoren – voor de nodige bewustmaking over de kansen in knelpuntsectoren én meer enthousiasme bij leerlingen voor knelpuntberoepen. Specifiek voor de problematiek van het lerarentekort worden door stad en Associatie nog bijkomende initiatieven genomen (zie infra, thema 2).

(4) Doorstroom van secundair naar hoger onderwijs in een superdiverse stad

Vandaag ontbreekt het aan vergelijkbaar cijfermateriaal over de vertegenwoordiging van de 'brede maatschappelijke samenstelling' (etnische, sociale, culturele diversiteit, studenten met beperkingen, kansarmoede...) in het hoger onderwijs. De instellingen van de Associatie en het leerplichtonderwijs zoeken uit hoe ze het VLOR-advies met betrekking tot de registratie van kansengroepen kunnen realiseren. Dit laat toe om op dit vlak de effecten met betrekking tot instroom in het hoger onderwijs op te volgen. Een heldere doorstroom van de OKI-classificatie (onderwijskansen indicator) uit het leerplichtonderwijs naar de databank hoger onderwijs zou daarbij kunnen helpen.

De stad Antwerpen en de instellingen van de Associatie ontwikkelen samen een visie en aanpak voor een doorstroom naar het hoger onderwijs die beter de samenstelling van de leerplichtpopulatie weerspiegelt. En dit rekening houdende met de talenten van één ieder en volop inspeland op de waaier aan opleidingen in hoger onderwijs, ook die in de technische opleidingen. Een taskforce van experts uit het leerplichtonderwijs en de instellingen van de Associatie zullen deze visieontwikkeling voorbereiden. Een betere informatie-uitwisseling tussen het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs met betrekking tot studentenkenmerken, en een duidelijk beeld op de studievorderingen van deze doelgroep zijn daarbij essentieel.

(5) Taalopleiding anderstalige nieuwkomers

Behalve de diplomavereisten is ook de kennis van Nederlands een voorwaarde voor instroom in het hoger onderwijs. Voor anderstalige nieuwkomers is dat taaltraject dikwijls een moeizame tocht.

De UA Antwerpen heeft al een beurzensysteem voor de intensieve taaltraining academisch Nederlands (een fulltime opleiding gedurende een volledig academiejaar). Ook de stad heeft een systeem van stadsbeurzen in het kader van haar inburgeringstrajecten waar Linguapolis (UA Antwerpen) momenteel al doelgericht op in speelt. Anderstalige nieuwkomers van buiten Antwerpen met een hoger onderwijs perspectief in Antwerpen vallen echter nog te vaak uit de boot wegens beperkte middelen en onvoldoende organisatievermogen.

In samenwerking met ATLAS – integratie en inburgering bieden de instellingen van de Associatie met het THEA-programma (Traject Hogere Educatie Antwerpen) vanaf academiejaar 2017- 2018 vluchtelingen de mogelijkheid om al kennis te maken met het hoger onderwijs tijdens de laatste fase van hun taaltraject Nederlands. Door de integratie van taalontwikkeling en onderwijsexploratie reveleert THEA wellicht bruikbaar materiaal voor de eventuele Vlaamse introductie van een voorbereidend jaar.

Met het THEA-programma werken de stad Antwerpen en de instellingen van de Associatie aan een versterking van de taalondersteuning van anderstalige nieuwkomers en andere groepen die het Nederlands onvoldoende beheersen in functie van een betere instroom in het Antwerps hoger onderwijs. Na positieve evaluatie wordt het THEA-programma bestendig. Een reguliere financiering wordt onderzocht.

Thema 2

Toeleiding naar een onderwijsloopbaan in de stad

Na de sterke groei van het aantal leerlingen in het kleuter- en lager onderwijs, zet deze trend zich nu door in het secundaire onderwijs. Antwerpen is daarin koploper voor Vlaanderen. Tegelijkertijd is er de evolutie naar een (nog) meer diverse leerlingenpopulatie. Dit noodzaakt ons om niet alleen op korte termijn meer leerkrachten aan te trekken maar ook om de lerarenopleiding aan te passen aan de nieuwe, meer diverse schoolbevolking.

(6) *Van startbekwaam naar stadsbekwaam: de lerarenopleiding in de grootstedelijke context*

In het kader van de overgang naar een nieuw decretaal kader voor de lerarenopleidingen werd via de Universiteit Antwerpen op het niveau van de Associatie het project 'Van startbekwaam naar stadsbekwaam' geïnitieerd, een project waar de lerarenopleidingen van de instellingen van de Associatie en de CVO's uit het vroeger expertisenetwerk lerarenopleiding (ELAnt) samen hun schouders onder zetten. Concreet wordt in het project gewerkt rond drie assen:

- het versterken van de leraren m.b.t. didactiek Nederlands als vreemde taal,
- het versterken van de leraren in het omgaan met toenemende etnisch-culturele diversiteit,
- het versterken van leraren in het realiseren van inclusief onderwijs.

De Associatie brengt 100.000 EUR in voor de uitbouw van een toepassingsgerichte opvolging van het project 'Van startbekwaam naar stadsbekwaam'. Door deelname aan de reflectiegroep bij het project is de stad Antwerpen direct betrokken bij de bevindingen en beleidsvoorstellen van het project. Tegelijkertijd zal de stad als stakeholder input leveren voor de implementatie van de onderzoeks- en toepassingsresultaten. Opvolging en evaluatie van het project worden door beide samen aangepakt in functie van verderzetting en uitbreiding. In samenwerking met AREA 2020 worden leraren-in-opleiding ingezet binnen een sterk netwerk van o.m. actieve schooldirecties, sociale organisaties, jongerenorganisaties en buurtwerk. In haar werking 'samen tot aan de meet' betreft de stad alle schooldirecties.

(7) *Enthousiasmeren voor een lerarenloopbaan in Antwerpen*

De lerarenopleidingen van de Associatie en de instellingen van de Associatie werken nu al goed samen in het project 'Onderwijstalent' van de stad Antwerpen. Onderwijstalent en de opleidingsvertrekkers hebben actieve contacten, onder meer omdat één van de taken er in bestaat aspirant leerkrachten wegwijs te maken in de veelheid van opleidingen. Dit kan nog op een meer intensieve manier gebeuren en/of meer doorgedreven rond bepaalde thema's zoals diversiteit in een grootstedelijke context. Een grote alertheid voor veranderende vragen met betrekking tot een onderwijsloopbaan in de stad is dan ook één van de uitdagingen. Daarnaast zijn er inspanningen nodig om leerkrachten in Antwerpen te houden: de uitval is immers te hoog. Een manier om hieraan tegemoet te komen is de uitbouw van een efficiënte aanvangsbegeleiding, in samenwerking tussen scholen, hogescholen, universiteit en pedagogische begeleidingsdiensten (wat trouwens ook als opdracht vermeld staat in het ontwerp-decreet op de lerarenopleidingen) en een sterke navorming.

In het 'Sectoraal Netwerk Onderwijs' zijn vandaag de hogescholen (AP en KdG) vertegenwoordigd maar niet de universiteit. Dit is historisch zo gegroeid omdat het lerarentekort zich in de eerste plaats in het basisonderwijs manifesteerde. Een uitbreiding van het sectoraal netwerk met een vertegenwoordiger van de universiteit is aangewezen om de samenwerking door te trekken op alle niveaus van het leerplichtonderwijs.

De stad Antwerpen en de instellingen van de Associatie versterken de samenwerking in Onderwijstalent en het sectoraal netwerk onderwijs. Ze onderzoeken samen de mogelijkheden voor specifieke expertiseontwikkeling en –deling met betrekking tot een eigentijdse invulling van een lerarenloopbaan in de specifieke grootstedelijke context. De vernieuwde lerarenopleidingen, met versterkte aandacht voor zij-instromers, en de volledige integratie ervan in het hoger onderwijs zijn daarvoor een window of opportunity. Zo bouwen de stad Antwerpen en de lerarenopleidingen van de Associatie een parcours uit dat leidt naar voor de stad geënthousiasmeerde leraren. Ze combineren dit met de juiste inspanningen om het lerarenkorps tot rolmodel te maken en betrekken daarbij ook de schoolbesturen. In deze werking wordt behalve de startende leraar ook het bestaande lerarenkorps meegenomen.

Thema 3

Profilering van Antwerpen als studentenstad en kennis- en kunstenmetropool

In 2008 hebben de stad Antwerpen, AUHA en het Antwerps Studentenoverleg de vzw Antwerpen Studentenstad opgericht. AUHA maakt sinds de oprichting deel uit van de bestuursorganen van de vzw en draagt via een jaarlijkse structurele dotatie (85.000 EUR, jaarlijks geïndexeerd) bij aan de werkingsmiddelen. AUHA en Antwerpen Studentenstad delen de ambitie om van Antwerpen een nog meer kwaliteitsvolle, aantrekkelijke en internationale studentenstad te maken. Het onderscheid tussen Antwerpen en de andere Vlaamse studentensteden is het grootstedelijke karakter.

(8) Verdere operationalisering van de samenwerking tussen GATE15 en de Associatie

Een aanvullende overeenkomst tussen de Associatie en Antwerpen Studentenstad wordt voorbereid. Hierin wordt de samenwerking met betrekking tot het beheer van de ruimtes op de site GATE15 geoptimaliseerd. De instellingen van de Associatie en Antwerpen Studentenstad blijven ook in de toekomst de krachten bundelen en wederzijdse initiatieven ondersteunen met betrekking tot de (h)erkenning van Antwerpen als aantrekkelijke studentenstad. Dit toont zich onder meer in StuDay, Kotweb, Cultuurcheques en de ondersteuning op de studie- en informatiebeurzen in Vlaanderen. TAKEOFFANTWERP is een mooi voorbeeld van hoe de stad en Associatie samenwerken om het aantal starters te verhogen.

De stad Antwerpen en de instellingen van de Associatie continueren hun wederzijds engagement in Antwerpen Studentenstad vzw. Specifiek voor starters willen stad en Associatie in de toekomst de goede samenwerking intensifiëren en verder uitbouwen. Ze werken samen en ondersteunen elkaar in de verschillende initiatieven om Antwerpen een nog meer aantrekkelijke studentenstad te maken met de site van GATE15 als fysieke uitvalbasis. Stadsmarketing Antwerpen en de communicatieverantwoordelijken van de instellingen van de Associatie bepalen samen de positionering van de marketing van Antwerpen als studentenstad binnen Vlaanderen. Beide partijen engageren zich om die samenwerking uit te bouwen met bijkomende initiatieven en dragen constructief bij in de operationalisering van de acties van stadsmarketing Antwerpen. Hierbij zijn netwerking en community building essentiële bouwstenen.

(9) Internationale marketing van Antwerpen als kennis- en kunstenmetropool

Voor de internationale marketing van Antwerpen als kennis- en kunstenmetropool is er de ambitie van beide partijen om samen te werken. Het hoge wetenschappelijk karakter van de instellingen van de Associatie is nu al een aantrekkingspool voor buitenlandse onderzoekers. Waar dit zich nu vooral situeert op het vlak van fundamenteel en basisonderzoek van de universiteit kan dit op korte termijn ook verbreed worden naar het toegepast wetenschappelijk en artistiek onderzoek in de hogescholen. De instellingen van de Associatie investeren bijvoorbeeld steeds meer in een aanbod van zomercursussen die een internationaal publiek aantrekken. Meer Engelstalige basisopleidingen worden onderzocht en voorbereid.

Voor de internationale marketing kan ingezet worden op opleidingen met een bijzondere internationale attractiviteit: de kunstopleidingen (muziek, dans, mode, beeldende kunsten), Internationaal Ondernemen, International Business, Ontwikkelingsbeleid, C-MAT Advanced Master in Maritime and Air Transport Management...

De stad Antwerpen en de instellingen van de Associatie ambiëren de versterking van hun internationale marketingcampagnes door samenwerking, afstemming en positionering ten opzichte van het doelpubliek. De partijen realiseren een gestructureerde samenwerking met betrekking tot de rekrutering van buitenlandse studenten voor reguliere en voortgezette opleidingen, uitwisselingstrajecten, stages en zomervacatures. De instellingen van de Associatie blijven investeren in de verdere ontwikkeling van de internationale attractiviteit van hun onderwijs (basisopleidingen, voortgezette opleidingen, zomercursussen...), onderzoek en dienstverlening.

(10) Antwerp Congres Bureau: de spil voor aantrekken en ontvangen van congressen

Het Antwerp Congres Bureau is de spil in het aantrekken en ontvangen van congressen in de stad. Op die manier speelt het een belangrijke rol in het uitbouwen van de stad als de congresstad van Vlaanderen. Stad en Associatie zullen in de toekomst nauwer samenwerken om meer internationale wetenschappelijke congressen te ontvangen.

(11) Onderwijsonderzoek als motor voor innovatie

De stad Antwerpen heeft met de leerstoel onderwijsvernieuwing en –samenwerking van UAntwerpen, vroeger al de ambitie geuit om de expertise in deze stad op vlak van onderwijsonderzoek, meer op de kaart te zetten. Daarbij ging de aandacht/focus sterk uit naar de vertaalslag van theorie naar (school)praktijk.

Daarnaast is er nood aan een duidelijke visie op de scholen van de toekomst ('scholen 2.0'). De scholen die vandaag gebouwd worden zijn nog te vaak schoolgebouwen van gisteren voor de jongeren van morgen. De docen-

ten en studenten in de masteropleiding architectuur gingen vanuit de insteek ontwerpend onderzoek eerder al verkennend in op de vraag hoe toekomstgerichte schoolgebouwen vorm moeten krijgen, met aansluitend ook de vraag wat 'les geven' in de toekomst zal betekenen.

Beide partijen engageren zich om Antwerpen als kenniscentrum op vlak van onderwijswetenschappen meer te propageren. Ze tonen ook de vaste ambitie om de wisselwerking tussen het academische en de noden en vragen in de (school)praktijk, verder te intensifiëren en uit te diepen. Op deze wijze kan de kloof tussen onderzoek en praktijk verder worden gedicht. Daarenboven engageren partijen zich om mee te denken aan hoe schoolgebouwen in de toekomst moeten geconcipieerd worden. Ook hier moet theorie en praktijk elkaar wederzijds versterken.

(12) Structureel overleg m.b.t. de strategische plannen van de stad en de instellingen van de Associatie m.b.t. infrastructuur

De instellingen van de Associatie hebben de laatste jaren infrastructureel bijzonder veel geïnvesteerd in herlocatie van hun opleidingen en dit op een wijze die een evenwichtige stadsontwikkeling ten goede komt. Ook in de toekomst blijft de stad een belangrijke plek voor infrastructuurwerken (bv. verhuis Sint Lucas naar Van Schoonbekestraat, herhuisvesting Productontwikkeling op Paardenmarkt, uitbreiding Hogere Zeevaartschool).

Een vlotte samenwerking tussen stad en instellingen van de Associatie is noodzakelijk voor de gepaste stedelijke ontwikkeling op dit vlak. Die wisselwerking bewees al het positieve effect bij deze ontwikkelingen. Wanneer de opportuniteiten vanuit twee richtingen tijdig gedetecteerd kunnen worden is een krachtig beleid mogelijk. Kansen om functies infrastructureel samen te brengen of te delen (multi-utility) worden onderzocht, in het bijzonder in het kader van de inspanningen omtrent levenslang leren. Het duurzaamheidsaspect moet voor onderwijsgerelateerde activiteiten versterkt worden. Aandacht door de stad voor de randvoorwaarden voor het aantrekkelijk inplanten van hoger onderwijs (mobiliteit, openbare ruimte, groen...) is daarvan een bijkomend aspect.

De stad Antwerpen en de Associatie en haar instellingen overleggen periodiek op hoog niveau over hun strategische plannen met betrekking tot infrastructuur en infrastructuurinvesteringen. Zij spreken de kanalen af om elkaar snel te informeren en opportuniteiten uit te wisselen. Samen bouwen zij Antwerpen uit tot de hotspot voor aantrekkelijk en in de stad geïntegreerd hoger onderwijs

Afspraken en operationalisering

Voor de realisatie van de ambities uit deze nota engageren de stad Antwerpen, de Associatie en de instellingen van de Associatie zich tot het uitwerken van samenwerkingsovereenkomsten per thema. De samenstelling van de verschillende delegaties, zal gevormd worden in functie van de agenda. Voor de start van het academiejaar wordt een taskforce daarvoor in overleg samengesteld.

De opdracht van de taskforce is per thema:

- Het opzetten van proefprojecten, de evaluatie daarvan en de voorbereiding van structurele inbedding.
- Het bewaken van de coherentie.
- Het vastleggen van indicatoren.
- Het vastleggen en opvolgen van prioriteiten en timing.
- Het uitwerken van de financiering en kostenbewaking.
- De recurrente rapportering naar het stadsbestuur en het Associatiebestuur.

Jaarlijks zal de taskforce verslag uitbrengen aan het college van burgemeester en schepenen (CBS) over haar vorderingen. In functie hiervan kunnen er in overleg met de Associatie wijzigingen worden doorgevoerd.

Namens het college van burgemeester en schepenen,
de stadssecretaris

de burgemeester

Sven Cauwelier

Bart De Wever

Namens de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen,
De secretaris

de voorzitter

George Goffin

Robert Voorhamme